

PROCEDURA ZOBOWIĄZANIA DO LECZENIA ODWYKOWEGO

Podstawą do uruchomienia procedury zobowiązania do leczenia odwykowego stanowią artykuły od 24 do 36 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Celem instytucji sądowego zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do leczenia odwykowego jest motywowanie do podjęcia terapii uzależnienia.

Aby wobec danej osoby wszcząć procedurę sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego muszą wystąpić jednocześnie przynajmniej dwie przesłanki – uzależnienie od alkoholu bądź podejrzenie, że u danej osoby ono występuje oraz przynajmniej jedna z czterech przesłanek społecznych:

- **rozkład życia rodzinnego**
- **demoralizacja nieletnich**
- **uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny**
- **systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.**

Taka interpretacja wskazanego przepisu znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego - w orzeczeniu z dnia 4 października 1972r. (sygn. akt III CRN 222/72) wskazano, iż „stosowanie przymusowego leczenia (...) jest pomyślane głównie w interesie społecznym, innych osób bliskich i obcych. Przepis ten ma zatem charakter zarówno prewencyjny, jak i ochronny w tym znaczeniu, że zastosowanie zwłaszcza leczenia w zakładzie zamkniętym ma służyć usunięciu zagrożenia ze strony nałogowych alkoholików w sferze życia rodzinnego i społecznego”. Zatem sam fakt uzależnienia od alkoholu nie jest wystarczający do złożenia (przez gminną komisję lub prokuratora) wniosku do sądu o zobowiązanie do leczenia. Konieczne jest spełnienie jednej z pozostałych przesłanek - powodowanie rozkładu życia rodzinnego, demoralizacji małoletnich, uchylanie się od zaspokajania potrzeb rodziny albo systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

Do przyjęcia zgłoszenia i wszczęcia postępowania zobowiązana jest gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych właściwa dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której dotyczy postępowanie.

Przymus stosowany jest na etapie doprowadzania osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę w sądzie i do zakładu leczniczego na podjęcie kuracji, jeśli odmawia ona współpracy. Nie ma jednak możliwości prawnych ani organizacyjnych zatrzymania pacjenta w zakładzie leczenia odwykowej wbrew jego woli.

Podsumowując, **w sytuacji, gdy z wniosku/zgłoszenia skierowanego do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych o wszczęcie postępowania w przedmiocie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego wynika, że danym stanie faktycznym nie występuje tzw. przesłanka społeczna, a jedynie przesłanka medyczna, wówczas gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych umarza postępowanie.**

Na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w zakresie uzależnienia od alkoholu (vide art. 25 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych kieruje osoby, co do których będzie prowadziła postępowanie zmierzające do złożenia wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Zatem, **jeśli brak jest przesłanki społecznej brak jest również zasadności skierowania na badanie.** Nie ma przy tym znaczenia czy osoba, której postępowanie dotyczy zgłosi się dobrowolnie czy na wniosek osób trzecich.